

Reactie CvTE/Cito op vragen in verslag NVLM van de examenbespreking CE Maatschappijwetenschappen havo, tijdvak 1

Dank voor toezending van het verslag van de bespreking van het havo examen Maatschappijwetenschappen.

In het verslag werd bij zes vragen aan het CvTE gevraagd een reactie te geven. Vandaag hebben inhoudsdeskundigen van CvTE en Cito deze vragen besproken. Wij komen tot de volgende conclusies:

Vraag 7

Syllabus C4, 10.2, blz. 45. Oligopolie- of monopolievorming kan inderdaad een gevolg zijn van persconcentratie. In deze tekst is daar echter (nog) geen sprake van. Bovendien is de beschrijving in de vraag een letterlijke omschrijving van de inhoud van het begrip persconcentratie (reproductievraag). Dit is dan ook naar onze opvatting het enige juiste antwoord.

Vraag 13

Syllabus, B2, 5.7, blz. 23/24. De Raad van State en de Gezondheidsraad zijn beide adviesorganen van regering/parlement. Gezien het onderwerp zou een advies vanuit de Gezondheidsraad zeker aan de orde kunnen zijn (en dat was in deze kwestie ook het geval). Uit de aard en inhoud van de kritiek, zoals deze uit de tekst naar voren komt, is naar onze mening voldoende duidelijk af te leiden dat het in dit geval om de Raad van State gaat.

De Raad van State vervult haar vaste rol in het wetgevingsproces vanuit de doelstelling een bijdrage te leveren aan behoud en versterking van de democratische rechtsstaat. Ze draagt daarmee bij aan de eenheid, legitimiteit en kwaliteit van het openbaar bestuur en aan de rechtsbescherming van de burger. De aard van de kritiek die in deze tekst beschreven wordt ('een inbreuk op het recht van onaantastbaarheid van het menselijk lichaam.') sluit hier naadloos bij aan (rechtsbescherming, grondrechten).

De adviestaak van de Gezondheidsraad is daarentegen gericht op het adviseren van regering en parlement vanuit wetenschappelijke inzichten over de stand van de wetenschap op het gebied van volksgezondheid. Deze kritiek van juridische aard past daar niet bij.

Concluderend: een kandidaat die na deductie de antwoorden A en B overhoudt, zou op basis van bovenstaande argumentatie tot een juiste keuze moeten kunnen komen.

Vraag 14

Wij zijn van mening dat het antwoordmodel aansluit bij de vraag.

Politieke macht is vermogen de politieke besluitvorming te bepalen. Dat is in dit geval gebeurd: de Raad van State heeft kritiek geuit en de minister is hieraan tegemoet gekomen door het wijzigen van het wetsvoorstel. In deze fase van proces van politieke besluitvorming had de Raad van State dus, op basis van de

machtsbron, formele bevoegdheid, politieke macht. Deze heeft ze ook succesvol aangewend (> invloed). De reden dat in het correctievoorschrift voor 'mede bepaald/beïnvloed' i.p.v. 'bepaald' is gekozen, heeft te maken met het feit dat 'de politieke besluitvorming' over deze kwestie nog verder gaat/ nog meer fasen kent. De Raad van State speelt daar vermoedelijk geen bepalende rol meer. Dit geldt echter voor alle actoren: het is in praktijk vrijwel nooit zo dat één actor de volledige besluitvorming bepaalt.

Overigens worden in de syllabus nergens verschillen tussen macht en invloed besproken, zoals gesuggereerd in het verslag van de bespreking. Dat zou naar onze mening ook vreemd zijn; het zijn geen begrippen die elkaar uitsluiten/ tegenover elkaar staan, maar juist twee begrippen die sterk met elkaar samenhangen. Het aanwenden van macht resulteert in invloed.

Vraag 22

Het is voldoende als de kandidaat de visie weet te verwoorden. Het antwoordmodel wil "een voorbeeld van een juist antwoord" geven. De inhoud van het antwoord is dus bedoeld als voorbeeld en gebaseerd op de regels 7, 10 en 17 van tekst 8 (raddraaiers, overlastgevers).

Vraag 24

Syllabus C1, 7.4, blz. 37/38/39.

- Het gaat bij deze vraag inderdaad over functies *voor* de vlogger.
- Bij de maatschappelijke functies is er inderdaad een onderscheid tussen de sociale en de verbindende functie (de sociale functie is daar één van de functies die onder de verbindende functie valt). Bij de functies van de media voor het individu (7.4.1 syllabus) wordt dit onderscheid niet gemaakt; daar worden beide als synoniem beschouwd. Dit is zowel op te maken uit het feit dat de beide begrippen als één functie (met een / ertussen) in de opsomming staan weergegeven, als uit het feit dat er in de beschrijving van de functies niet apart op beide functies wordt ingegaan ("Massamedia hebben ook een sociale functie: 'mee kunnen praten'; het gevoel geven bij een groep te horen, en collectieve betekenisgeving."). Conclusie: de verbindende functie mag in het antwoord niet opnieuw genoemd worden.

Vraag 34

Syllabus F2, 22.10, blz. 68

- Het recht op een onafhankelijke rechter is inderdaad één van de rechten van een verdachte. Dit valt echter onder het antwoord dat al in de stam gegeven staat: het recht op een eerlijk proces (zie syllabus 22.4.2, achterliggend art. 6 EVRM).
- Het gaat in deze vraag over de rechten van een verdachte. Verdachte is een juridische term met een specifieke betekenis. Uiteraard heeft de natuurlijke persoon in de rol van verdachte ook allerlei andere rechten (bijvoorbeeld de 23 grondrechten uit hoofdstuk 1 van de grondwet), maar deze vallen buiten het bereik van deze vraag.
- In het verslag wordt expliciet verwezen naar 'het recht op een tolk'. Dit staat inderdaad in de syllabus, maar dan als uitwerking van 'het recht op

mogelijkheden zich adequaat te verdedigen'. Dit laatste is opgenomen in het antwoordmodel.

Tot dusver onze antwoorden op de vragen het het verslag van de examenbespreking. De vragen geven ons geen aanleiding op het doen van een aanvulling op het correctievoorschrift. Wij vertrouwen erop dat onze uitleg voldoende duidelijkheid geeft voor de correctie van dit examen.

Jan van Miert
CvTE, 30 mei 2018